

Sygn. akt VII U 630/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Protokolant: st. sekr. sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 lipca 2016 r. w Warszawie

sprawy G. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania G. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

z dnia 9 lipca 2015 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyjmuje do ustalenia wysokości kapitału początkowego G. P. wynagrodzenie za rok 1995 w kwocie 5 298,90 (pięć tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt osiem złotych dziewięćdziesiąt groszy) zł i ustala, że na dzień 1 stycznia 1999 r. wysokość kapitału początkowego wynosi 206 477, 37 zł (dwieście sześć tysięcy czterysta siedemdziesiąt siedem złotych trzydzieści siedem groszy).

UZASADNIENIE

G. P. w dniu 26 sierpnia 2015 r. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołanie od decyzji z dnia 9 lipca 2013 r., znak: (...), o ponownym ustaleniu kapitału początkowego. Zaskarżonej decyzji G. P. zarzucił nie uwzględnienie wynagrodzenia w kwocie 5298,90 zł za 1995 rok. W uzasadnieniu odwołania od decyzji ubezpieczony podniósł, że dokument RP – 7, dotyczący zatrudnienia i wynagrodzenia spełnia w pełni wszystkie wymogi formalne, które zostały dodatkowo potwierdzone przez decyzje o ponownym ustaleniu kapitału początkowego znak: (...) z dnia 27 lutego 2006 r.

i 1 czerwca 2006 r. Jednocześnie odwołujący wskazał, że wnosi o uznanie kapitału początkowego ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości ustalonej w decyzji (...) z dnia 1 czerwca 2006 r., tj. 207 428,32 zł i ponowne przeliczenie świadczenia emerytalnego.

(odwołanie od decyzji ZUS z dnia 9 lipca 2013r., znak: (...), k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania od decyzji ZUS z dnia 9 lipca 2015 r., znak: (...)na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾§ 1 k.p.c. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że różnica w wysokości kapitału początkowego ustalonego w decyzjach z dnia 27 lutego 2006 r. i 1 czerwca 2006 r., w których zaliczono ubezpieczonemu wynagrodzenie w kwocie 5298,90 zł, a decyzją z 9 lipca 2015 r. znak: (...) - wynikała z faktu częstych zmian przepisów dotyczących kapitału początkowego, co w konsekwencji stwarzało konieczność jego

ponownego ustalenia. W związku z tymi zmianami w decyzji z dnia 9 lipca 2015 r. (...) organ rentowy nie uwzględnił ubezpieczonemu łącznej kwoty wynagrodzenia i świadczeń pieniężnych wskazanej w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 20 października 1999 r. z (...) Sp. z o.o. w likwidacji, przyjmując w to miejsce minimalne wynagrodzenie pracowników. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że zaświadczenie to nie spełnia kryteriów formalnych, ponieważ dokument ten został podpisany z upoważnienia, przez osobę inną niż wskazana na pieczęcie.

(odpowiedź ZUS na odwołanie z dnia 9 lutego 2015r., k. 4 a.s.).

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony G. P. ur. (...), złożył w dniu 23 października 2003 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnioski o ustalenie kapitału początkowego, i wybranie najkorzystniejszego wariantu naliczenia jego wysokości. Do wniosku ubezpieczony dołączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych oraz dokumentację zatrudnienia, w tym świadectwa pracy: z Ośrodka (...) w W. – A. z dnia 29 czerwca 1976 r., z Polskich Lini (...) w W. z dnia 25 września 1992 r., z (...) Sp. z o.o. w W. z dnia 4 stycznia 1995 r., z (...) Sp. z o.o. w W. z dnia 1 października 1995 r. (k. 1 – 14 akt kapitału początkowego). Organ rentowy, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w oparciu o złożone przez wnioskodawcę dokumenty, na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wydał w dniu 27 lutego 2006 r. decyzję, którą ustalił kapitał początkowy. Organ rentowy uznał za udowodnione okresy składkowe w wymiarze 23 lat, 11 miesięcy i 13 dni tj. 287 miesięcy. Kapitał początkowy ubezpieczonego ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 205 492,98 złotych (k. 43 akt kapitału początkowego). Ubezpieczony wniósł 24 kwietnia 2006 r. o ponowne przeliczenie kapitału początkowego, przedstawiając kserokopie zaświadczenia z Urzędu Pracy poświadczoną notarialnie, które zaowocowało decyzją organu rentowego z dnia 1 czerwca 2006 r., w której organ rentowy ustalił kapitał początkowy na dzień

1 stycznia 1999 r. w wysokości 207 428,32 zł. Dnia 28 kwietnia 2015 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę i po ponownej analizie dokumentacji organ rentowy wydał w dniu 9 lipca 2015 r. decyzję znak: (...) ustalając, iż wartość kapitału początkowego G. P. ustalona na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynosi na dzień 1 stycznia 1999 r., 201 622,30 złotych. (k. 65 akt kapitału początkowego). Powyższą decyzję z dnia 9 lipca 2015 r. zaskarżył w dniu 26 sierpnia 2015 r. ubezpieczony, inicjując tym samym niniejsze postępowanie sądowo-odwoławcze (k. 2 a.s.). Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązany do hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego ubezpieczonego przedstawił wyliczenie, z którego wynika, iż kapitał początkowy ubezpieczonego wyniósł na dzień 1 stycznia 1999 r., z uwzględnieniem spornej kwoty 5298,90 zł dotyczącej wynagrodzenia za rok 1995 r.- 206 477,37 zł. (k. 13 a.s.). Do zakończenia postępowania w sprawie, odwołujący podtrzymał odwołanie i podkreślił, że zgadza się z hipotetycznym wyliczeniem ZUS. (k.20 a.s.). Ustaleniu stanu faktycznego Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, w szczególności w aktach kapitału początkowego oraz rentowo-emerytalnych odwołującego G. P.. Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, wzajemnie się uzupełniały, korespondowały ze sobą i tworzyły spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony sporu kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie zważył, co następuje:

Odwołanie G. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest zasadne. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa - treść decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a także zakres wniesionego od niej odwołania wyznacza przedmiot sporu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 listopada 2004 r. III AUa 430/2004). Dlatego też rozpoznanie niniejszej sprawy sprowadzało się do rozstrzygnięcia o możliwości uwzględnienia przy wyliczeniu kapitału początkowego dokumentów potwierdzających wysokość uzyskanego przez odwołującego dochodu w roku 1995. Sąd stwierdza, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – zwanej dalej „ustawą emerytalną” (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440, ze zm.) - kapitał początkowy ma być odtworzeniem kwoty składek na ubezpieczenie społeczne, opłaconych przed dniem

1 stycznia 1999 roku. Zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury zostały określone w art. 15 ustawy emerytalnej, a wysokość kapitału początkowego, zależy od udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych, podstawy wymiaru świadczenia, współczynnika określonego przez proporcję wieku ubezpieczonego i ustawowo określonego wieku emerytalnego oraz stażu. Natomiast, do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia uwzględnia się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z okresu ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok zgłoszenia wniosku o emeryturę lub z dowolnych 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku (art. 15 ust. 1 ww. ustawy). W przypadku nie udowodnienia okresów składkowych i nieskładkowych, zgodnie z art. 15 ust. 2a Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stanowi, iż jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Należy wyjaśnić, że dokumentem potwierdzającym wysokość wynagrodzenia jest zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, wystawione przez pracodawcę lub prawnego następcę pracodawcy na druku ZUS Rp-7. Dokumentem potwierdzającym wysokość wynagrodzenia może być też legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca odpowiednie wpisy o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia, dokonane przez pracodawcę lub następcę prawnego. Ustalenie kapitału początkowego następuje poprzez obliczenie hipotetycznej emerytury, jaką ubezpieczony otrzymałby w dniu 1 stycznia 1999 r. (tj. w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), a następnie pomnożenie tej kwoty przez średnie dalsze trwanie życia osób w wieku 62 lat, ustalone na dzień 1 stycznia 1999 r., tj. 209 miesięcy (o czym stanowi załącznik do ww. ustawy). Należy podkreślić, iż zgodnie z treścią art. 175 ust. 1 zd. 2 ustawy emerytalnej, postępowanie w sprawie ustalenia kapitału początkowego przebiega według zasad, dotyczących ustalenia prawa do świadczeń przewidzianych w tej ustawie, co w szczególności dotyczy katalogu środków dowodowych, jakie służą ubezpieczonemu w postępowaniu przed organem rentowym do wykazania zarówno stażu ubezpieczonego, jak i wysokości przychodów. Sąd zważył, że niektórzy ubezpieczeni mają problemy z dostarczeniem dokumentacji spełniającej rygorystyczne wymogi formalne i w konsekwencji - wobec ograniczonej dopuszczalności zastosowania innych środków dowodowych w postępowaniu przed organem rentowym (np. zeznań świadków) – nie są w stanie udowodnić okoliczności faktycznego polegania ubezpieczaniu, czy też wysokości przychodów. W dacie wydania przez organ rentowy spornej decyzji możliwość dowodzenia była ograniczona Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412 – które zmieniło rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń - Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.). Zgodnie z obowiązującym § 22 ust 1 i ust. 2 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412) (ust. 1) - Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: (ust. 1 pkt. 1) legitymacja ubezpieczeniowa; (ust. 1 pkt. 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. (ust. 2) Jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres (§ 27 Rozporządzenia). Dowody z dokumentów, pisemne zeznania świadków oraz pisemne oświadczenia zainteresowanego powinny być dołączone do wniosku w oryginale. Wyjątek od tej zasady przewidziany został w § 28 Rozporządzenia, w myśl którego (ust. 1) środkiem dowodowym w postępowaniu przed organem rentowym mogą być również poświadczony za zgodność z oryginałem kopie dokumentów stwierdzających stan zdrowia oraz dotyczących okresów składkowych i nieskładkowych, a także wysokości wynagrodzenia, przychodu, dochodu i uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń, wydawane przez jednostki upoważnione do przechowywania dokumentacji zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy. Jednak zdaniem Sądu, utrwalone i zachowujące dalszą aktualność stanowisko orzecznictwa (odnoszące się bezpośrednio

do wcześniej obowiązującego aktu prawnego regulującego kwestię postępowania przed organami rentowymi tj. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń - Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm., które zostało następnie zastąpione Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe - Dz. U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412) przewiduje, że w razie wszczęcia postępowania sądowego, toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego dopuszczalne jest przeprowadzanie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo do świadczenia. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w treści Rozporządzenia w sprawie postępowania dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95). W postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązują odstępstwa od ogólnych zasad dowodzenia podyktowane dążeniem do pełnego i wszechstronnego rozstrzygnięcia wszystkich kwestii spornych. W praktyce oznacza to, że w postępowaniu tym dopuszczalne jest wykazanie wszelkimi dowodami okoliczności, od których zależą uprawnienia do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, także wówczas, gdy z dokumentów wynika co innego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 1995 roku, II URN 23/95). W trakcie postępowania dowodowego w sprawach z ubezpieczenia społecznego, mogą być przeprowadzane wszelkie dowody przewidziane przepisami kodeksu postępowania cywilnego, w tym także dowód z zeznań świadków, w celu udowodnienia wysokości uzyskiwanego wynagrodzenia (odmiennie niż w trakcie postępowania przed organem rentowym), ale wiarygodność i moc wszystkich dowodów jest oceniana przez Sąd według jego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 czerwca 2007 r., III AUa 482/07, Apel.-W-wa 2008/1/154). W ocenie Sądu Okręgowego powołane powyżej tezy, wyrażone w orzecznictwie, w sposób jednoznaczny wskazują te okoliczności, których spełnienie jest niezbędne dla ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości zgodnie z przepisami ustawy o Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a ponadto wskazują te uprawnienia strony, które umożliwiają jej dowodzenie swoich racji zarówno w postępowaniu administracyjnym, jak też w postępowaniu przed sądem powszechnym. W oparciu o powyższe Sąd w pierwszej kolejności stwierdza, że organ rentowy niesłusznie nie zaliczył ubezpieczonemu do wartości kapitału początkowego wynagrodzenia w kwocie 5298,90 zł tj. zatrudnienia w (...)

Sp. z o.o. w W.. Zdaniem Sądu zarówno ze świadectwa pracy, jak też z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wynika wprost, że ubezpieczony będąc zatrudnionym w tej spółce pobierał wynagrodzenie w tej właśnie wysokości. Niezasadne było zatem uznanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., że jedynie świadectwo pracy, wystawione przez pracodawcę, może stanowić dowód potwierdzający okres zatrudnienia u danego pracodawcy. Zdaniem Sądu nieuwzględnienie przez organ rentowy faktu podpisania świadectwa pracy przez inną osobę niż ujawniona na pieczęci imiennej jest nieuprawnione w sytuacji, gdy z powodu likwidacji przedsiębiorstwa nie jest możliwe uzyskanie sprostowanego w tym zakresie świadectwa pracy. Dodatkowo jednoznacznie przesądza o niemożliwości uwzględnienia przez organ pełnej wysokości wynagrodzenia, z pominięciem innych dowodów z akt rentowych, takich jak informacja pracodawcy o uzyskanych przez pracownika dochodach, czy wreszcie oświadczeń odwołującego. Z tych przyczyn Sąd opierając się na dostępnym materiale dowodowym uznał, że wynagrodzenie osiągnięte przez G. P. w (...) Sp. z o.o. w wysokości 5 298,90 zł, wbrew stanowisku ZUS, podlega pełnemu uwzględnieniu do ustalenia wartości kapitału początkowego. Przechodząc natomiast do kwestii związanej z przyjęciem do wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego minimalnego wynagrodzenia za okres zatrudnienia odwołującego w (...) Sp. z o.o. w W., tj. od 19 czerwca 1995 r. do 30 września 1995 r., to zdaniem Sądu nie ma żadnych podstaw do uznania, że dokumenty przedłożone do akt kapitału początkowego, karty 16, nie stanowią wystraszającego dowodu na otrzymywane przez odwołującego wynagrodzenie w okresie jego zatrudnienia. W oparciu o informacje pracodawcy o dochodach uzyskanych w okresie zatrudnienia odwołującego G. P. w (...) Sp. z o.o., zdaniem Sądu, w sposób zupełny i niebudzący wątpliwości, wykazują wysokość wypłaconego wynagrodzenia i jako takie, zgodnie z przywołanym powyżej, ugruntowanym orzecznictwem, podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu podstawy kapitału początkowego odwołującego. Z tych właśnie przyczyn Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie: (...).

PC